

STORTINGET

Representantforslag 159 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk,
Freddy André Øvstegård og Nicholas Wilkinson

Dokument 8:159 S (2017–2018)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk, Freddy André
Øvstegård og Nicholas Wilkinson om fast ansatte
vikarer for bedre velferd og tryggere jobber**

Til Stortinget

Bakgrunn

Faste, hele stillinger gir folk en lønn de kan leve av, og trygghet i hverdagen. Fast ansatte i hele stillinger er sjeldnere syke, det er mer rom til viktig etter- og videreutdanning, og de blir best kjent med arbeidsplassen og behovene. De gir en enda bedre helsetjeneste. Vikariater gir utrygghet for de ansatte, og høy utskifting gir mindre kjennskap til behovene og mulighetene på arbeidsplassen.

Bedre helsevesen

Ekstern innleie for å fylle opp behovene av for lav grunnbemanning og sykefravær er utbredt både i helsevesenet og kommunene. Det gir dårligere helsetjenester. Mange eksterne innleide er dyktige og arbeidssomme, men uten fast, hel stilling har de dårligere rettigheter og mindre kjennskap til arbeidsplassen og lokale behov. Det er et politisk ansvar å sikre tilgang på vikarer som gir best mulig kvalitet og tryggest mulige stillinger for de ansatte. Norge trenger flere fast ansatte vikarer for å sikre flere faste stillinger og styrke deltidsansattes reelle mulighet for større stillinger. Det gir et bedre helsevesen.

Trygge jobber

Deltidsansatte med små stillinger kan ikke overleve på lønnen sin. De overlever ved å jobbe som ringevikar. Jobben er usikker og vanskelig. Om du varsler om problemer eller er syk, kan du fort havne langt nede på ringelisten. Det gir stort arbeidspress og samtidig dårligere sikkerhet for pasientene. Samtidig får disse ansatte en usikker privatøkonomi fordi de aldri vet om inntekten dekker husleie, mat og andre kostnader neste måned. Det offentlige kan ikke planlegge virksomheten slik at den kun fungerer ved utstrakt bruk av deltidsstillinger og ringevikarer uten fast lønn. Mer må gjøres for å sikre hele, faste stillinger i stedet for små deltidsstillinger og ringevikarer uten fast lønn.

Grov utnyttelse

Det har vært avsløringer om utnyttning av sykepleiere ved innleie fra bemanningsbyrået Orange Helse. Bruken av bemanningsbyrået ble forklart med at flere kommuner trengte hjelp til å finne folk som kunne ta vanskelige vakter i feriene. Mange ansatte ble grovt og ulovlig utnyttet av Orange Helse. Saken viste også at kommunene opplevde at de trengte hjelp med å få tak i vikarer.

Dyr innleie

Aftenposten meldte 22. januar 2018 at norske sykehus har brukt 4,3 mrd. kroner på å leie inn sykepleiere, leger og annet helsepersonell. Store summer går til å leie inn folk i stedet for å bruke pengene på å sikre faste ansettelse og flere hele stillinger.

Det er behov for bedre offentlige systemer for å sikre kommunene og helsevesenet tilgang på vikarer og å sikre flere faste, hele stillinger.

I stedet for å bruke tid på å lete opp tilgjengelige vikarer og ofte betale et dyrt mellomlegg til bemanningsbyråer, bør sykehusene og kommunene selv ansette vikarer i faste stillinger, slik de blant annet gjør ved Haukeland universitetssykehus. Ansatte som kun får deltidsstillinger, kan få en bedre stilling ved å fylle på med fast ansatt vikar-stilling på toppen av deltidsstillingen. En verdifull erfaring er fra Hurum kommune, hvor de ansatte ved et sykehjem fikk velge stillingsstørrelse selv. Den økte bemanningen ble finansiert med det som tidligere hadde vært det separate vikarbudsjetten. Slik fikk de ansatte mer trygghet og større og hele stillinger, og de opplevde ikke lenger å måtte «jakte vakter».

Fast ansatte vikarer

Fast ansatte vikarer gir bedre kontinuitet i velferden og dermed bedre velferd, ansatte med tid som kjenner jobben, og tryggere inntekt for de ansatte. I tillegg kan det spare penger, da høye kostander til eksterne bemanningsbyråer faller bort.

Det beste er fast ansatte i fast stilling, men noen ganger trengs det vikarer. Da er det et politisk ansvar å sikre at vikarene kan gi best mulig helsetjenester, at vikarene

har tryggest mulig jobber, at vikarene ikke utnyttes, og at pengene brukes effektivt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen lage en plan for nedtrapping av bruk av eksternt innleie i helseforetakene parallelt med økt bruk av fast ansatte vikarer.
2. Stortinget ber regjeringen pålegge alle helseforetakene å ha fast ansatte vikarer.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at flest mulig deltidsansatte får tilbud om fast vikarstilling for å gi dem hel stilling.
4. Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor partene i arbeidslivet for å få på plass et samarbeid for fast ansatte vikarer i kommunene, eller i interkommunale samarbeid, og for å prioritere å utvide stillingsprosenten til ansatte i deltidsstilling.
5. Stortinget ber regjeringen kreve større andel heltidsstillinger i oppdragsdokumentene til de regionale helseforetakene.

7. mars 2018

Audun Lysbakken

Solfrid Lerbrekk

Freddy André Øvstegård

Nicholas Wilkinson